

Μια γνωριμία με τους θεούς της Μυθοχώρας.

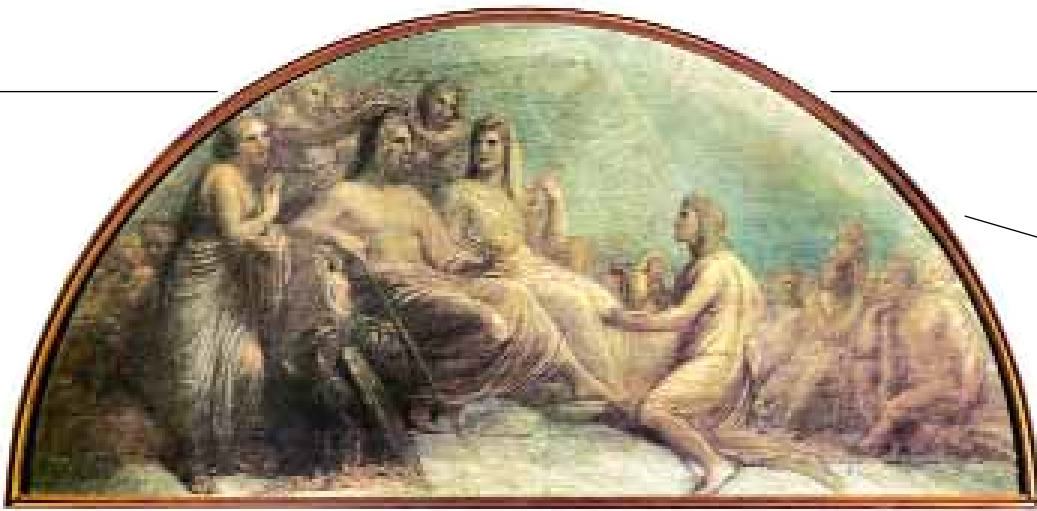


Ήρθε όμως η ώρα να αφήσουμε τον Πήγασο να μας μάθει περισσότερα πράγματα για τους θεούς. Πού κατοικούν, ποιοι είναι και με τι ασχολείται ο καθένας. Έτσι λοιπόν, το φτερωτό μας άλογο αυτή τη φορά σταματάει σε ένα από τα πιο ψηλά σημεία της Μυθοχώρας: στον Όλυμπο. Ο Όλυμπος είναι το ψηλότερο ελληνικό βουνό. Βρίσκεται στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι στον Όλυμπο κατοικούσαν οι θεοί.



Ο Όλυμπος.

Η κορυφή του Ολύμπου σχεδόν αγγίζει τον ουρανό! 1700 είδη φυτών υπάρχουν εκεί. Όσο για τα ζώα, αν αποφασίσεις να σκαρφαλώσεις στον Όλυμπο, θα συναντήσεις λύκους, τσακάλια, αλεπούδες και αγριόχοιρους. Ζαρκάδια και αγριοκάτσικα τρέχουν ελεύθερα, ενώ στον ουρανό πετούν αετοί και γύπες. Πολύ καιρό μετά την αρχαία εποχή, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, οι Έλληνες που πολεμούσαν τους κατακτητές, κρύβονταν στις σπηλιές του.



Ο Δίας με τη γυναίκα του, την Ήρα, κυβερνούν τον κόσμο από τον Όλυμπο.



Αγριολούλουδα του Ολύμπου.



Στη σκανδιναβική μυθολογία η κατοικία των θεών ήταν η Άσγαρθ. Βρισκόταν στον ουρανό, αλλά συνδεόταν και με τη γη, όπως ο Όλυμπος. Εκεί βασίλευε ο πατέρας των θεών, ο Όντιν.

Ο Όντιν καλπάζει προς την Άσγαρθ.
Πίνακας του 19ου αιώνα, που βρίσκεται στην Εθνική Πινακοθήκη του Όσλο.



- Γιατί άραγε οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι οι θεοί τους κατοικούσαν στον Όλυμπο;
- Οργάνωσε μια φανταστική εκδρομή στον Όλυμπο μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σου και περιγράψτε στην τάξη τις εντυπώσεις σας.
- Γιατί πίστευαν οι Σκανδιναβοί ότι και οι δικοί τους θεοί κατοικούσαν ψηλά στον ουρανό και επικοινωνούσαν με τη γη; Πώς οι άνθρωποι έβλεπαν τους θεούς;





Αν και κάνει κρύο εκεί ψηλά, ο Πήγασος δε λέει να φύγει. Ζήλεψε τη δόξα των ποιητών και θέλει να μας πει κι αυτός λίγα πράγματα για τους θεούς.



Ο Δίας.

Βασιλιάς των θεών, όπως ξέρεις, ήταν ο Δίας. Με τη δύναμη, τη σοφία αλλά και τους κεραυνούς του, κυβερνούσε θεούς και ανθρώπους. Ο Δίας ταξίδευε συχνά. Μάλιστα συνήθιζε να παίρνει τη μορφή διαφόρων ανθρώπων και ζώων. Γινόταν βροχή, αέρας ή και τελείως αόρατος. Ποιοι ήταν όμως οι υπόλοιποι θεοί και θεές;



Ο Ποσειδώνας.

Νά τους, έναν - έναν...

Η Ήρα ήταν η γυναίκα του Δία. Ήταν όμορφη, δυνατή και εκδικητική. Παρά τη ζήλεια της, ο Δίας ερωτεύτηκε πολλές θεές και θνητές. Η Αφροδίτη ήταν η θεά της ομορφιάς και του έρωτα. Αγγελιοφόρος των θεών ήταν ο φτερωτός Ερμής. Στις θάλασσες κυρίαρχος ήταν ο Ποσειδώνας με την τρίαινά του.

Η Ήρα.

Η Αφροδίτη.

Ο Ερμής.

Γύρω από το Δία καθιστοί στο χρυσαφένιο δώμα συμβούλιο κάναν οι θεοί και η Ήβη η σεβαστή νέκταρ τους κερνούσε...

*(Όμηρος,
Ιλιάδα Δ.1)*



Η Δήμητρα.



Ο Ήφαιστος.



Η Αθηνά.



Ο Άρης.



Η Άρτεμη.



Η Εστία.



Ο Απόλλωνας.



Η Άρτεμη ήταν η θεά του κυνηγιού. Η Δήμητρα προστάτευε τη γεωργία και ο Ήφαιστος την τέχνη του μετάλλου. Η Αθηνά ήταν η θεά της σοφίας και είχε ως σύμβολο την κουκουβάγια. Ο άγριος Άρης ήταν ο θεός του πολέμου. Θεός του φωτός ήταν ο Απόλλωνας. Τέλος η Εστία προστάτευε την οικογένεια.

- Πώς ζούσαν οι θεοί στον Όλυμπο; Πώς κυλούσαν οι μέρες τους; Τι έπιναν και έτρωγαν;
- Ποια ήταν η Ήβη;
- Ποιο θεό ή ποια θεά θεωρείς σημαντικότερο/η και γιατί;
- Ποιος θεός ή ποια θεά θα ήθελες να ήσουν;

Οι αρχαίοι Έλληνες ήθελαν να νιώθουν τους θεούς δίπλα τους και έφτιαχναν πολλούς μύθους γι' αυτούς.

Στον Πήγασο αρέσουν οι μύθοι. Γι' αυτό πήγε στον πιο γνωστό παραμυθά της αρχαιότητας, τον Αίσωπο.



Ο Αίσωπος καταγόταν από τη Φρυγία. Χάρη στους μύθους του έγινε διάσημος και πλούσιος. Ήταν τόσο γνωστός, που όταν οι αρχαίοι Έλληνες ήθελαν να πουν για κάποιον ότι ήταν τελείως αμαθής, έλεγαν: «Αυτός δεν ξέρει ούτε τον Αίσωπο!». Ας ακούσουμε λοιπόν το μύθο που είπε στον Πήγασο...



Ένας φτωχός άνθρωπος λάτρευε τον θεό Ερμή. Κάθε μέρα προσκυνούσε το άγαλμά του και τον παρακαλούσε να κάνει κάτι για να καλυτερέψει τη ζωή του. Όμως δε γινόταν τίποτα.

Μια μέρα που δεν του είχε απομείνει πια ούτε φαγητό, θύμωσε τόσο πολύ, που έσπασε με το τσεκούρι του το άγαλμα του Ερμή. Αμέσως έπεσαν από μέσα ένα σωρό χρυσά νομίσματα.

Τότε ο φτωχός άνθρωπος είπε στον θεό:

«Τόσο καιρό που σε προσκυνούσα, δε μου έδινες καμμία σημασία.

Τώρα που με φοβήθηκες, με βοήθησες!»

Ένα από τα πιο φημισμένα αγάλματα του Ερμή, δημιούργημα του γνωστού γλύπτη της αρχαιότητας Πραξιτέλη.

Το συμπόσιο των θεών του Ολύμπου. Ο πίνακας αυτός φυλάσσεται στο Μουσείο Ιστορίας της Τέχνης, στη Βιέννη.



- Σχολιάστε τα λόγια του φτωχού προς τον Ερμή.

- Χωριστείτε σε ομάδες και κάθε ομάδα να παρουσιάσει ένα μύθο του Αισώπου στην τάξη.

Τώρα, ο Πήγασος έχει μια ιδέα. Θέλει να μας πάει μια βόλτα στα νησιά των θεών.

Η θεά Αφροδίτη λένε πως ξεπετάχτηκε μέσα από τους αφρούς της κυπριακής θάλασσας, κοντά στη σημερινή Κάτω Πάφο, στην «Ρωμιού».

Στην Κύπρο πήγαινε για μπάιο με τον αγαπημένο της, τον Άδωνι. Ο Άδωνης ήταν ο ωραιότερος άντρας του κόσμου. Δυστυχώς όμως πέθανε νέος. Τον σκότωσε ένας αγριόχοιρος στην πόλη Αμαθούντα, τη σημερινή Λεμεσό.



Η Αφροδίτη.

Αγαλμα της θεάς Αφροδίτης.




Οι Κύπριοι λάτρευαν το ωραίο ζευγάρι, και έκαναν γιορτές για τον Άδωνι. Αργότερα έμαθαν να γιορτάζουν τα Αδώνια και στην πολεμαϊκή Αίγυπτο (3ος-1ος π.Χ. αι.)



Άδωνης και Αφροδίτη.



Ένα άλλο νησί, που συνδέεται με θεό, είναι η Κέρκυρα. Η Κέρκυρα πήρε το όνομά της από τη νύμφη Κόρκυρα, κόρη του ποταμού Ασωπού. Την ερωτεύτηκε ο θεός της θάλασσας, ο Ποσειδώνας, και την έφερε στο νησί που πήρε το όνομά της.

 - Ποια άλλα νησιά συνδέονται με αρχαίους θεούς και θεές;

Στη σκανδιναβική μυθολογία υπάρχει ένας θεός, ο Αιγκήρ. Αυτός ήταν για τους Βίκινγκ ό,τι ο Ποσειδώνας για τους αρχαίους Έλληνες. Κυριαρχούσε στις θάλασσες και προστάτευε τους ναυτικούς. Όταν όμως θύμωνε, φουρτούνιαζε τη θάλασσα και βύθιζε τα καράβια.

*Ο Ποσειδώνας του Αρτεμισίου.
Χάλκινο άγαλμα που βρίσκεται
στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο,
στην Αθήνα.*

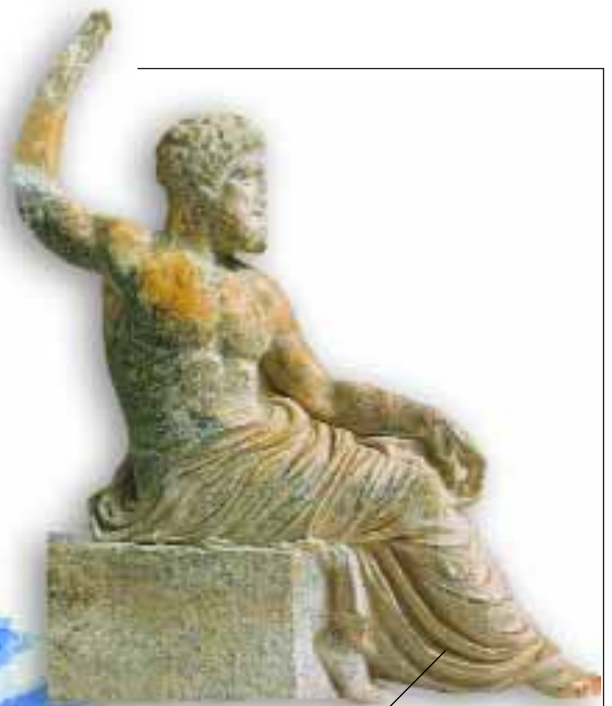
Με τους μύθους του Ποσειδώνα και του Αιγκήρ, οι άνθρωποι εξηγούσαν τις μεταβολές της θάλασσας και φαινόμενα όπως τις τρικυμίες, την παλίρροια και τη δημιουργία των κυμάτων.

Τον Αιγκήρ, οι Σκανδιναβοί τον παρίσταναν στις ζωγραφίες τους όπως τον Ποσειδώνα.

- Τι σκέφτεσαι για όλα αυτά; Γιατί μοιάζουν τόσο οι δυο θεοί;
- Γιατί οι άνθρωποι πίστευαν ότι ήταν τόσο φοβεροί όταν θύμωναν;
- Σήμερα τι ξέρουμε για τις φουρτούνες, τις τρικυμίες και τα κύματα; Τι προκαλεί τα φαινόμενα αυτά; Χωριστείτε σε ομάδες, με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σου, και βρείτε πληροφορίες.

Δεν ήταν όμως μόνο ο Ποσειδώνας και η Αφροδίτη που είχαν ερωτευθεί κάποιον άνθρωπο.

Ο Δίας συνήθιζε να κάθεται στο θρόνο του και να παρατηρεί τους ανθρώπους στη γη. Μια μέρα στα παράλια της Συρίας, είδε μια πανέμορφη κοπέλα να μαζεύει λουλούδια. Ήταν η Ευρώπη, η κόρη του βασιλιά της Τύρου Αγήνορα. Έτσι άστατος που ήταν, αποφάσισε να την πάρει κοντά του. Μεταμορφώθηκε σε ταύρο και εμφανίστηκε μπροστά της.



Ο Δίας παρατηρεί από το θρόνο του την Ευρώπη.

Η Ευρώπη ενθουσιάστηκε με το όμορφο ζώο. Το στόλισε με λουλούδια και κάθισε στην πλάτη του. Άλλο που δεν ήθελε ο Δίας. Μπήκε μέσα στη θάλασσα με την Ευρώπη στην πλάτη του και κολύμπησε μέχρι την Κρήτη. Εκεί πήρε την αληθινή του μορφή. Της ζήτησε να τον παντρευτεί και αυτή δέχτηκε. Έκαναν μαζί τρία παιδιά: τον Μίνωα, τον Σαρπηδόνα και τον Ραδάμανθυ. Όταν ο Δίας γύρισε στον Όλυμπο, ζήτησε από το θεό Ήφαιστο να του φτιάξει ένα γίγαντα από χαλκό, τον Τάλω, για να φυλάει την Ευρώπη και τους τρεις γιους της.



Η αρπαγή της Ευρώπης από το Δία.

Ξανά, η αρπαγή της Ευρώπης από το Δία, σε έργο των Jan Breughel de Velours και Hentrik van Balen, τέλος του 16ου αιώνα. Βρίσκεται στο Μουσείο Ιστορίας της Τέχνης, στη Βιέννη.



Στη Σιδώνα υπήρχε ένας ναός αφιερωμένος στην Ευρώπη- Αστάρτη. Η Αστάρτη ήταν η θεά του έρωτα και της γονιμότητας στους Φοίνικες. Είχε πολλές ομοιότητες με τη θεά των Αιγυπτίων Ίσιδα, αλλά και με μια θεά των Ελλήνων.

Από την Ευρώπη πήρε το όνομά της μια ολόκληρη ήπειρος. Κάποιοι από σας ζείτε σε μια χώρα της Ευρώπης. Κάποιοι άλλοι την έχετε επισκεφθεί.

Η Αστάρτη.

Η Ευρώπη είναι η πιο πυκνοκατοικημένη ήπειρος στον πλανήτη μας. Σε αυτήν ζουν περίπου 750 εκατομμύρια άνθρωποι, που μιλούν διάφορες γλώσσες και έχουν διαφορετικό θρήσκευμα. Εκτός από την ινδοευρωπαϊκή φυλή στην Ευρώπη ζουν και άλλες φυλετικές ομάδες.

Το κλίμα της Ευρώπης αλλάζει από περιοχή σε περιοχή.

Είναι μεσογειακό στο Νότο και πολικό στο Βορρά.

Ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός ξεκίνησε

από τον Ελληνορωμαϊκό και τον Χριστιανικό.



Χάρτης της Ευρώπης.

- Με ποια θεά των αρχαίων Ελλήνων έμοιαζε η Αστάρτη;
- Ποια χώρα της Ευρώπης έχεις επισκεφθεί; Διηγήσου τις εντυπώσεις σου στην τάξη.
- Ποια χώρα της Ευρώπης θα ήθελες να επισκεφθείς; Γιατί;
- Ποιες είναι οι υπόλοιπες ήπειροι; Η χώρα που κατοικείς σε ποια ήπειρο ανήκει; Σε ποια ήπειρο βρίσκεται η χώρα καταγωγής των δικών σου;
- Χωριστείτε σε ομάδες. Η καθεμιά ομάδα να βρει πληροφορίες για την ιστορία, τον πολιτισμό, τη γεωγραφία και την οικονομία μιας ηπείρου. Μετά, να φτιάξει ένα λεύκωμα και να το παρουσιάσει στην τάξη.

Ο πιο κεφάτος θεός του Ολύμπου ήταν ο Διόνυσος. Γονείς του ήταν ο Δίας και η Σεμέλη. Ήταν ο θεός του κρασιού και της βλάστησης. Όταν μεγάλωσε ταξίδεψε πολύ. Παντρεύτηκε μια πολύ ωραία κοπέλα, την Αριάδνη. Αυτή ήταν κόρη του Μίνωα και της Πασιφάης. Την παρέα του αποτελούσαν οι Σιληνοί, οι Σάτυροι και οι Μαινάδες. Μαζί έκαναν μεγάλα γλέντια. Σε αυτά έπιναν, τραγουδούσαν και χόρευαν.



Μία Μαινάδα.

Ο Διόνυσος, όπως τον φαντάστηκε ο Μιχαήλ Άγγελος το 1497. Στο άγαλμα έδωσε το όνομα Βάκχος, που ήταν ένα άλλο όνομα του θεού. Βάκχο δεν είχαν μόνο οι αρχαίοι Έλληνες. Ένας από τους πιο αγαπητούς θεούς στη Λυδία ήταν ο Βάκχος, ενώ και οι Φρύγες είχαν ένα θεό που έμοιαζε πολύ με το Διόνυσο των Ελλήνων. Το όνομά του ήταν Σαβάζιος κι αγαπούσε και αυτός το γλέντι και το κρασί.



Ψηφιδωτό που βρέθηκε στη Δίλο. Εικονίζει τον Διόνυσο καβάλα πάνω σε πάνθηρα.



Η Δίλος είναι ένα μικρό νησί των Κυκλάδων κοντά στη Μύκονο. Εδώ η Λητώ, κυνηγημένη από την Ήρα, γέννησε τον Απόλλωνα και την Άρτεμη.



Οι αρχαίοι πίστευαν ότι ο Διόνυσος γεννήθηκε από το πόδι του Δία. Στην παραπάνω εικόνα βλέπεις μια παράσταση από αγγείο που δείχνει τη γέννηση του μικρού Διόνυσου. Με μυθικό τρόπο γεννήθηκε από το Δία και η θεά Αθηνά.

Στη διπλανή εικόνα η Αθηνά ξεπηδά πάνοπλη από το κεφάλι του πατέρα της, του Δία.



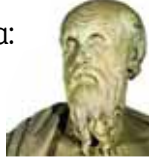
- Τι σου κάνει εντύπωση σ' αυτές τις εικόνες με τις μυθικές γεννήσεις; Συζήτησέ το με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου.

- Ξέρεις άλλους τέτοιους μύθους για τη γέννηση αρχαίων θεών ή ηρώων;

Ο Πήγασος επισκέφτηκε ξανά τον Ησίοδο για να μάθει περισσότερα για τον Διόνυσο. Ο ποιητής του είπε ότι τον Διόνυσο, τον συνόδευε ένα παράξενο

πλάσμα:

ο Γρύπας. Αυτός είχε σώμα πάνθηρα και φτερά αετού.



Το ίδιο πλάσμα συνόδευε και τον Απόλλωνα, αλλά και θεούς άλλων λαών, όπως των Σουμερίων, των Ασσυρίων και των Ειτρούσκων.



Στην Αίγυπτο, στη Μινωική Κρήτη και στις Μυκήνες τον ζωγράφιζαν σε τοίχους, αλλά και πάνω σε περικεφαλαίες και θώρακες, γιατί συμβόλιζε τη δύναμη.

Ο Αισχύλος.



Ο Γρύπας.

Θηλυκός Γρύπας. Βρέθηκε στην Αρχαία Ολυμπία.

Για τον Γρύπα έγραψαν ο ιστορικός Ηρόδοτος και ο τραγωδός Αισχύλος. Επειδή το σώμα του Γρύπα είναι συνήθως φτιαγμένο από τρία ζώα μαζί, παριστάνει ένα ημερολογιακό σύστημα.

Κάθε ζώο συμβολίζει και μια εποχή του χρόνου (λιοντάρι- γίδα- φίδι, λιοντάρι- άλογο- σκύλος). Αυτό το συναντάμε στη Μικρά Ασία, τη Βαβυλώνα και τη Συρία.



Ο θεός Διόνυσος κάτω από μια κληματόβεργα.



Μια Μαινάδα.



Ένας κρατήρας που απεικονίζει το θεό Διόνυσο, συντροφιά με Σάτυρους και Μαινάδες. Βρέθηκε στη Μακεδονία.

Για να γιορτάσουν το Διόνυσο οι αρχαίοι Έλλην έπιναν, έτρωγαν, μεθούσαν, τραγουδούσαν και χόρευαν. Με άλλα λόγια γλεντούσαν, όπως ο Διόνυσος με την παρέα του.

Κάτι παρόμοιο έκαναν πολλούς αιώνες μετά και οι Ούγγροι, για το θεό τους Ούκο. Τον γιόρταζαν οργανώνοντας μεγάλα συμπόσια.

Στα συμπόσια οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν κούπες και κανάτες σαν αυτές που βλέπεις στις εικόνες.



κείμενα που έθηκαν σε λονικό τάφο.



Ο ελληνοιστικός πολιτισμός ένωσε Έλληνες και ξένους μέσα από τη γλώσσα, την τέχνη, τη φιλοσοφία, την επιστήμη, τα γράμματα και κυρίως τη θρησκεία. Η λατρεία μεγάλων θεών της βλάστησης, όπως του Διόνυσου, πέρασε και στη ρωμαϊκή θρησκεία. Σκλάβοι, γυναίκες, στρατιώτες μούσαν στα διονυσιακά μυστήρια.

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν το θεό Διόνυσο στο βουνό Παγγαίο, που είναι γνωστό για τα ορυχεία του. Στο Παγγαίο ανατράφηκε ο θεός. Εκεί μέθωσε με κρασί τα άλογα του βασιλιά Λυκούργου. Τα άλογα αυτά έπιναν κρασί και έτρωγαν κρέας.



Η ιταλική Χερσόνησος.

Τοιχογραφία από διονυσιακή τελετή στην Πομπηία της Ιταλίας.



- Σήμερα γίνονται γλέντια; Κάθε πότε;